

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdekű ujság. A Bácsbodrogymegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KULA, TELEFON 14
Hirdetések árszabás szerint
Nyílt-tér soronként 40 fillér

KISS GYULA
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. elnöke
SZERKESZTŐSÉG
BERCSÉNYI JÓZSEF
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. főjegyzője

Felölös szerkesztő
BERKOVITS REZSŐ
Kiadótulajdonos
BERKOVITS MÁRK

Előfizetési díj negyedévre 2 K
félévre 4 K, egész évre 8 K
Egyes szám ára 20 fillér
Megjelen vasárnap

XVIII. évfolyam

KULA, 1914 november 29.

50. szám

A háború és az iskola.

Gondolkodó és kulturérzékekkel megáldott ember a meggyőzés szeges érvei nélkül is belátja azt, hogy a mai megváltozott viszonyok között itthon egyik legfontosabb, igen nagyra hivatott tényező: az iskola. Fontos, mert a kulturélet folyamat megállítani nem szabad, még akkor sem, amikor a legrettenetesebb gyakorlatiasság, a háború minden terhe, veszedelme és áldozata ül a társadalmon s részben vagy egészben megbénítja minden olyan működésnek a szívverését, mely közvetve vagy közvetlenül nem szolgálja a céljait. De másfelől ez a megrázkódás, ez a nyomasztóan ránk nehezülő idő csak most teljesíthető, s elmulasztván, többé nem pótolható feladatokat ró az iskolára fiainkkal szemben. Ezt különösen hangsúlyozzuk, mert sokan vannak olyanok, nap-nap után tapasztaljuk, akik az iskola munkáját nemhogy értékelnék, de lekicsinylik, csak egyszerű gépezetet látva bennük, melyet nem állított meg e szörnyű idő, s szűk látókörük a nyugalmat rák erőszakoló tényezőnek tekintik.

Ha valaha megbecsülést és tiszteletet váltott ki az emberből az iskola munkája, úgy kétszeresen megérdemli most. Mert módjában áll százféleképen kizsákmányolni a mai napnak eseményeit, hogy érzéseket váltson ki a gyermeki szívből s érzéseket plántáljon fogékony lelkébe. A példaadás, a tett napjait éljük a megpróbáltatásnak ebben a nehéz idejében. Ezt csak a közönbős, érdes felületű lélek nem tudja átérzeni. Az iskolának a külvilág előtt eddig meglehetősen bezárt ajtait kitérték e nagy napok. Soha ilyen időt nem találunk, hogy megtanítsuk gyermekeinket a legnemesebb emberszeretetre s az igazi háladatosságra, mikor a társadalom megmozdult szívverése az adakozásban, az önzetlen munkában, a sebesültek ápolásában, a hadbavonulókat körülvevő gondoskodásban oly hangosan megnyilatkozik. Az értékelést messze fölülmuló hivatást teljesít az iskola azzal is, hogy az eseményekkel, a hősök halálával s győzelmeinkkel egy egészen új érzés számára nyitja meg a gyermeki lelket és mélyen beleszántja napjainknak legszenvedtebb érzését, a hazaszeretetet. Ez az absztrakt fogalom eddig nem zavarta naiv ábrándvilágát, de az események most beleírják lelkébe. Szent hivatást teljesít az iskola akkor is, mikor kialakítja gyermekeiben a haza fogalmát, soha ki nem vesző öntudatra hívja a nemzeti érzést, majdan teljes erővel munkáló nemzeti öntudatot s tisztán látatja a határozott célok felé törő nemzeti életet. Megtanítja értékelni és szeretni a saját munkáját, tudva annak azt a célját, hogy beleolvad az a körbe. Mert a mai események legszenvedtebbben az iskolát segítik abban a munkájában, hogy kötelességteljesítő, munkás, öntudatos, erős akaratú és szilárd jellemű embereket készítsen elő a jövőre, sikereink megalapozására s a továbbépítésre. Dolgozik azzal a tudattal és hivatással, hogy e történeti pillanatoktól megihletett lelkek kell, hogy kiválóbbak, erősebbek, öntudatosabbak legyenek annál a nemzedéknél, mely közönbős, minden nemes fölbuzdulást megbénító levegőben nőtt fel.

De az iskola már a jövőre irányított szemmel is dolgozik, hiszen a háború nehézségével éppen annak a nemzedék-

nek a számára, mely most az iskola padjaiban készül a jövő nagy küzdelmeire. A jövő pedig nem lehet egyszerű folytatása a régi életnek: a multat és a jövőt hidalja át ez a háború ezerféle tanulsággal s belőle önként kisarjadó feladatokkal. Erős, öntudatos, nemzeti feladatait fölismerő, minden csüggedés és elbizakodás ellen fölvértezett nemzedékre van szüksége a jövőnek. Ezeknek a tulajdonságoknak a csírát a gyermeki lélekbe elhinteni, azokat kézzel fogható példákkal megalapozni, a mai napok, a mostani percek vannak hivatva, ez a történelmi levegő, mellyel percről-percre élünk, a mai időknek a lehellete, mely illetlenül nem hagyhat senkit, legkevésbé a fogékony gyermeki lelket. Azt az élet még nem tette érdessé, közömbössé, onnan érzéseket lehet előcsiholni, melyek később testet öltenek. Abban teremthetünk új energiákat, ott fokozhatjuk a lelkesedéstől izzó tetterőt, elmélyíthetjük és táplálhatjuk a mindenk föltt fontos erkölcsi erőt. Nemzeti létünk forog most kockán, de sorsunk nem dől el végképen a harcmezőn. A győzelem átokká válhatik, ha nem tesszük le a jövőt azt meg is becsülő, főképen értékelni tudó nemzedék kezébe. És ki nem látná be, hogy halálos bűn volna minden elszalasztott pillanatért, minden eleresztett olyan alkalomért, mely most magától edzi meg a jövő tetterős, hivatásának igazán tudatában élő emberét? De a vereség sem jelentheti a véget, ha beleplántálhatjuk gyermekeinknek szívébe, lelkébe a hírhedt szalmaláng helyett a tetterű készítő akaraterőt, a sikert biztosító szívszív kitarást.

Ha valaha az iskola szolgálta a nemzeti ügyet, úgy most igazán hivatásának magaslatán áll; ha az érdeklődés középpontjában állott valaha, úgy most ezerfelé lefoglalt lelkünk gondos szeretetével kell, hogy kísérjük a jövő felé óriás léptekkel haladó, egyik napról a másikra férfias, öntudatos, edződő lelket. Legerősebb hadsereg ma az iskolában van: ha győzünk, sikereinket ők biztosítják, ha veszünk, ismét bennük támadunk fel. Gy.

Levél a déli harctérről.

Érdekes harctéri levél bocsátott rendelkezésünkre, melyet érdekességénél fogva, kevés családi vonatkozású kihagyással, egészben közlünk:

Valjevó, 1914. nov. 18.

Nem is kezdhetném ezen levelemet úgy, hogy az első pillanatra tiszta képet ne nyújtanék jelenlegi helyzetem kiválóan fényes volta felől. A keltezés, ténta és tiszta levélpapír feleslegessé tenne ugyan minden további magyarázatot, azonban a fényesen felszerelt íróasztal, amely mellett most írok — erősen csábít arra, hogy fáradtságom dacára is ellentálljak még egy kis ideig a duzzadó kerevet csábításainak.

Valószínűleg tudomással bírtak kedves... is arról a győzelmes előnyomulásról, mellyel csapatunk Szerbia belsejébe hatoltak. Kemény napok voltak ezek. Próbára tették az ember idegzetét és fizikumát. Eltekintve a sok veszélytől, melyen az ember ilyen helyzetben természetesen átmegegy — amely azonban engem a gondviselés kiválasztott kegyelme folytán mindezek elkerült — jóleső önbizalommal constatalhatom magamról, hogy leszámítva egy kis fáradtságot és egy pár apró kellemetlenséget még mindig bírom erővel-egészséggel és hangulattal. Az utóbbi különben most túlrá minden emberben. Valósággal felgyógyulnak tőle a betegek is. Elképzelhetetlen átérzeni azt az örömet és gyönyörűséget — amit egy földalatti kuckó-ember érez — amidőn újra tiszta levegőjű, jól fűtött szobában hófehér párnákra hajítja fejét.

Nem tudok sorrendet tartani, úgy el vagyok telve a rég élvezett kényelemmel és a talán ebből fakadó reménységekkel. Az előnyomulásunkkal nem foglalkozom tovább pedig tudnék sokat írni arról is.

Ott azonban a diadal még összevegyül vérel, a lelkesedés a halálhörgessel és borzalommal. Azonban a bevonulásunk Valjevóba olyan hatást gyakorolt rám, hogy — úgy hiszem — annak a legjelentéktelenebb mozzanata sem fog emlékezetemben elmosódni. Volt az első... mely a városba bevonult. Egész nap meneteltünk esőben-hóban — mindazonáltal este — amidőn bevonultunk, olyan feszes-ruganyos magatartású volt minden ember, hogy legstrámbabb békegyakorlatnak is méltán megfelelt volna. Az élen katonazenekar haladt és amerre elvonultunk az ablakokban kigyulladt a gyertya és lámpavilág. A menekülő szerbek egyes épületeket felgyújtottak. Gyönyörű illumináció! A város egyébként nem mutatja a pusztulás képét. A lakosság legnagyobb része elmenekült, azonban másnap már hosszú, véget nem érő kocsisorban tértek vissza. Csak az intelligenciának egy része maradt távol. A város valamivel nagyobb méretben olyan mint pl. Verbász. A kincstári, főképen katonai épületek azonban teljesen modernnek és kirának a környezetből. Az üzletek legnagyobb része meg zárva. A villanyvezeték összerongálva, másnap azonban már szabályszerűen rendbehozva — újra világít. tisztikara egy magasrangú lakásába lett beszállásolva. A lakás odaérkezésünk alkalmával a rendetlen menekülés képét mutatta. Egy félóra múlva azonban már egy rendbehozott meleg szobában hófehér ágyban beszélgettünk és nevetgettünk. — Hogy mi csoda! gyönyörűséget okoz hónapok múlva egyszer a cipőt újra levetetni és levetközve tiszta ágyba feküdni — azt sem leírni — sem elképzelni nem lehet. Másnap reggel 9 órakor az ágyban tejeskávét ittunk, 12 órára lucullusi ebéd várt ránk. — Utánna kezdtem hozzá ezen levélhez, de megszakított az, hogy collective tisztelegnünk kellett a zászlóalj-parancsnokunknál, ott pedig arról értesültem, hogy a postaközlekedés meg nincs meg és így az egészet másnapra halasztottam. Egyelőre többet nem írok, a kellemes hangulat folytán, melyben most vagyok — talán így is naivabb színezete van az egésznek, mint óhajtottam volna. — De itt frázisok valóságga válnak.

Dr. — r — f.

Hirek

Az államépítészeti hivatal gyásza. A zombori m. kir. államépítészeti hivatal vezetője, Sztankovits György műszaki tanácsos, november 21-én Budapesten, 56 éves korában a Szent János kórházban — ahol súlyos bajára orvoslást keresett — elhunyt. Temetése november 23-án Budapesten ment végbe.

Jegyzett hadikölcsön Kulán. Kula községe 150 ezer K-t jegyzett, mely azonban még törvényszerű jóváhagyásra szorul. A közs. előjárásnál, takarékpénztárnaknál, a postán és az adóhivatalnál összesen 318 ezer K-t jegyeztek, mely a község jegyzésével együtt 468 ezer K-t tesz ki. Ezenkívül sok kulai polgár más városban is jegyzett számmal összegeket. Így dr. Schneider Károly ügyvéd az Angol-osztrák bank budapesti fiókjánál 20 ezer K-t jegyzett. A jegyzés bizonytalan ideig meghosszabbított és folyton jegyezhető kölcsönök.

Esküvő. Mocsonoky László bácsfeketehegy áll. felvigyázó e hó 24-én esküdtött örök hűséget Szegő Mariskának, Szegő József kulai tanító leányának. Az esketési szertartást főt. Ödrys Lajos kulai plebános végezte, melyet, tekintettel a háborús időkre, egyszerű lakoma követett a legnagyobb csendben.

Adományok. A Vöröskereszt Egylet kulai fiókjának nov. 21-től 27-ig a következők vittek adományokat a sebesültek számára:

Eisele János, öz. Tessényi Béláné, Berkovits Márk, Pollák Jakabné, Müller János, Legyenac Száva, Ugrozsi Mihály, dr. König Sománé, dr. Stiefelmeyer Károlyné, új Eisele Janosné, dr. Schick Károlyné, Jung Konrad, Kirilovits Izidorné, Hornyák Kuhn János (Kuczora), Palanacski Péter, ifj. Kormóci György, Jurszik Jánosné, dr. Ormay Kálmáné, dr. Buday Pálné, dr. Holländer Davidné, dr. Strasser Miksané, Váry Lajosné.

Férfi, női, gyermek bőr- és posztócipők, bőrlábszárvédők, hó- és sár-cipők, női kabátok és szörmék, sapkák, keztyűk, kötött kabátok nagy választékban

KARDOS J. cégnél, Kulán

Pusztulunk, veszünk . . . Amíg a harctéren hős katonáinkat az ellenség golyói pusztítják, itthon egyik legfélelmetesebb és legyőzhetetlen ellenség: a tüdővész szedi áldozatait ifjaink közül. A múlt héten nem kevesebb, mint négy ifjú halt el. Dr. Weisz Fülöp ügyvédjelölt Ujverbáson 30, és Jakob Boldizsár úrnok Kulán 24 éves korában tüdővészben, míg a katonai parancsnoktag hivatalos értesítése szerint Kartil Mátyás kulai borbélymester, a 30. honvédegyezred hős vitéze, folyó évi szeptember 30-án és Kriszt Vendel kulai szabómester, népfelkelő, a folyó hó 8-10 közötti csatákban a Misár magaslaton hősi halált haltak. Mindketten özvegyet és 1-1 árvtal hagyva hátra. Sajna, nem ők az utolsók! Napnap után érkeznek hiobhírek egyes ifjaink eleséről, akik életüket áldozták fel dicsőn, hősiességgel a szent haza védelmében.

Haláleset. Megint virágában hullott le egy fiatal bimbó az élet fájáról. Dr. Weisz Fülöp ügyvédjelölt, dr. Récesy Ede és dr. Székely József egyesített irodájának vezetője, a hó 24-én 30 éves korában rövid betegség után elhunyt. A magyathetőségű fiatal embert 25-en helyezték örök nyugalomra Ujverbáson és temetésén úgy a kulai mint az új- és óverbázi polgárság vezetősége résztvevett. A kulai ügyvédi kar szép számban képviseltette magát a temetésen s koszorút helyezett a koporsóra s a kulai kaszinó elnöke, Mezey Zsigmond is megjelent. Az elhunyt Weisz Mór verbázi előmádkozó fia volt és ő maga tartott fia ravatalánál fájdalomtól megtörtén beszédet; a gyászoló közönség a szülőkkel együtt zokogott a beszéd alatt, szem nem maradt szárazon a szülőket ért nagy fájdalom hallatára.

Tüzeset. F. hó 24-én éjjel után fél 2-kor ismeretlen okból kigyulladt Podola Nándor kulai szobrászának az Arany János-utcában levő áru-raktára és teljesen leégett. Rengeteg deszkaanyag (svartni és fonir) volt nála felhalmozva bizományban, mely azonban biztosítva volt. A tűz továbbterjedését az önkéntes tűzoltóság megakadályozta. Lakóháza és műhelye sértetlenek maradtak.

Sebesültjeink itthon. A Vöröskereszt kulai fiókjához — ami igen helyes — mindig több és több kulai sebesült érkezik, valamint a szomszédos Cservenkáról is. Legutóbb Jurszik János kereskedő, Legyenác M. és Gaity N. kulai sebesültek érkeztek Kulára. Jurszik János a hó 7-én sebesült meg a déli harctéren a Valjevó-felé történt előnyomulás alkalmával. A Vöröskereszt iránti hálából elhatározta Jurszik János, hogy minden régebbi számlájából 3, újabb számlájából, ha azok 30 napon belül fizetteinek, 5% -ot enged a helybeli Vöröskereszt javára s ki-ki sajátkezűleg adhatja a perselybe a humanus célra.

Hadikölcsön jegyzés. A Hungaria kendergyár r-t., a Magyar Kender és Lenipar rt-gal együttesen, a Wiener Bankverein magyarországi fióktelepe útján 200,000 K-t, Szász Ernő a Hungaria kendergyár rt. igazgatója 10,000 K és a két nevezett gyár tisztikara 17,000 K hadikölcsönt jegyzett.

Veprőd 3159 lakosságu községben a nemzeti kölcsön jegyzése elérte a negyedmiliót.

Az újvidéki téli kikötő. A földművelésügyi miniszter az Újvidék sz. kir. város feletti téli kikötő sürgős elkészítését elrendelte. A kikötői munkálatokkal kapcsolatban 350 ezer szárazban és kotrással eltávolítandó föld teljesítmény eszközése szükséges. A kotrási munkát és a száraz földmunkát meg is kezdték. A szárazban mozgósítandó földmunka végzésére talicska-munkásokat és kordélyosokat keresnek, kik a munkára vonatkozólag a szükséges felvilágosításokat az újvidéki kir. folyammernőki hivatalban megkap-hatják.

Az érseki hatóság a topolyai plebánosi állásra a pályázatot kiírta, a pályázat ez év december 31-én jár le.

Felhívás meleg takaró és katonaruha posztó szállítására. A hadügyminisztérium arról értesítette a szegedi kereskedelmi és iparkamarát, hogy nagyobb mennyiségű gyapjú vagy gyapot meleg takaró, azonfelül mintegy 1 millió 800,000 méter katonaruha posztó beszerzésére van szükség. A takarók szélessége 1.30, hossza 1.80-2.—méter és súlya körülbelül 1.8—2.2 kg legyen. A ruhaposztó színe és minősége a rendes katona posztóéval kell, hogy hozzávetőlegesen egyező legyen. Az ajánlatok benyújtásának rendkívül sürgős a terminusa, takarókra e hó 28-ig, katonaruha posztókra e hó 30-ig kell az ajánlatokat a hadügyminisztériumhoz (Wien) közvetlenül benyújtani. Ajánlatot kereskedők is tehetnek.

2283 sz. 1914

Pályázati hirdetmény.

A Csátalja községben megüresedett rendőrzvezetői állásra vonatkozó pályázati kérvények ezen község előjáróságához november 30-ig nyújtandók be.

A rendőrzvezető javadalma havi utólagos részletekben fizetendő évi 800 K.

A szükséges mennyiségű egyenruhát és szerelvényeket a községi pénztár szerzi be.

Csátalja, 1914. nov. 20.

Szilvassy György
jegyző

Reichardt Márton
bíró

40% szálalék — árengedmény — mig a készlet tart!

- 1 drb prima 6-rétű gallér —.32
- 1 drb prima 6-rétű dupla gallér —.40
- 1 drb gallér —.26
- 1 drb dupla gallér —.32
- 1 pár prima 6-rétű kézelő —.56
- 1 pár prima divatos kaucsukkézelő —.56
- 1 drb prima férfi ing pique mellel 2.10
- 1 drb férfi alsó nadrág prima köp-perből, színes bortnival 2.10

Nagy választék női fehérnemű- s rövid-árúban csipke és díszekben

Abraham Dávid
cégnél, Kula

Minden testi fájdalmat megszüntet a

Mercur Sósorszesz

(törv. védve)

nélkülöshetetlen hásszser.

Hadba vonultaknak

ajánlatos csomagküldés alkalmával 1—2 üveg Mercursósorszeszt küldeni.

Kapható 44f, 1.20 és 2.50 K-ás üvegekben az Első Kulai Sósorszesz vállalatnál, Kula épügy minden gyógyszerárúban, drogeriában és fűszerkereskedésben.

Nagy választék

férfi, női és gyermek bőrcipőkben, férfi és női fehérneműekben, téli árúkbán

Mrgyanov Jęfta divatáruhásában a Menyasszonyhoz, Kula

3 illetve 5 szálalék a Vörös Kereszt Egylet kulai fiókjá javára!

Mindazon t. vevőim,

kik régi számlatartozásukat **kifizetik**, 30/0, **ujabb** (30 napon belüli) számlatartozásukat **kifizetőknél** 50/0 levonásába beleegyezem, azzal a tiszteletteljes kéréssel, hogy ezen levonásokat üzletemben levő vörös kereszt perselybe, vagy a számla átadó-jánál levő vöröskereszt perselybe sajátkezűleg betenni sziveskedjenek.

Kula, 1914. nov. 27.

Hazafias tisztelettel

Jurszik János

üveg és porcellán kereskedő

Férfi- női- és gyermek-czipők

lfj. Kovács J.I. cégnél, Kula

Pongrácz A. Sándor
írissabósága

KULA (Ferenc József-téri bérpalotában)

SUGÁR JÁNOS

teherszállító vállalata

KULA (Kossuth Lajos-utca)

GÖZMOSÓ

fehérnemű és vegytisztító intézet

KULA a kir. jbirósággal átellenben SZÓTÉR ANTAL

Festék, fűszer és csemegeárúk

Acsanszki és Gruity kereskedőknél Kula Telefon 41

Treuer Péter férfiszabó

Kula

a volt Bischof Ferenc-féle férfiszabó üzlethelyiségben

Tex János és fiai
épület és bútorasztalosok

KULA Deák Ferenc-utca 1336

MILLIÓK
hasznájják

Köhögés

rekedtség, hurut, elnyálkásodás, göres és szemérhurut ellen

Kaiser-féle Mell-Karamellák

Orvosoktól és magánorvosoktól való 6100 hit bizonyítvány kezességű biztos eredményéről.

Nagyon kellemes és jószagú BONDONOK.

20 s 40 filléres csomagokban dobozban 60 fill.-ért kapható

MÁLY LÁSZLÓ
gyógyszertárban, Kula 1-24